

Štěpán Hejzlar - můj příběh

Narodil jsem se v roce 1955 na Vinohradech a po několika letech v Budečské 22 jsme se přestěhovali do Polské 34, kde je také hospoda U Bohouše, která hrála v mém vnímání světa významnou roli. A to nikoliv pivem nebo kořalkou, pro co tam lidé chodí, ale jistými událostmi, o kterých se zmíním.

Také je pro můj život důležité, že jsem se narodil do věřící evangelické rodiny, jejíž známé kořeny sahají do začátku 18. století, do Orlických hor. Tam se moji předci věnovali v té době ne právě prohabsburské činnosti, tedy přenášení českých Biblí přes hranice a jejich dalšímu kolportování.

V roce 1968, kdy mi bylo 13 let, jsme tedy bydleli právě ve druhém patře v Polské ulici, s okny směřujícími do Riegrových sadů. A protože rodiče měli zájem, abych se v té záplavě budovatelského nadšení, Auror a dalších "pokladů", kterými tehdejší Československo obšťastňovali potomci Zlaté hordy, neztratil, měl jsem celkem od dětství přehled o tom, co je špatně a co je dobře. Víra spolu s Biblí v tom hrály zásadní roli a to při zachování veškeré svobody uvažování a bez dogmatismu. Měl jsem možnost, byť v rámci rodičovské výchovy, chápat tyto duchovní věci sám. Prostě takové liberální křesťanství, které jsem měl možnost si přizpůsobovat sobě. V tu noc, z 20. na 21. srpna 1968 nás probudil hluk přistávajících ruských (vím, že zde má být velké písmeno, ale nechci) Antonovů, které směřovaly nejspíš na letiště ve Kbelích.

První dny byly dost divoké, protože od budovy Českého rozhlasu k nám, to nebylo vzdušnou čarou moc daleko. Teprve později jsme se dozvěděli, že ty výbuchy a střelba, které se ozývaly, byla munice v ruských tancích, které zapálili Češi. Také jsem z okna bytu viděl, jak od Rozhlasu parkem utíkají zjevně vyděšení lidé kolem sokolovny, u které se mezi těmi tmavými podpěrnými sloupy schovávali rudoarmějci se samopaly, v dlouhých kabátech a kožených púllitrech (holínkách) a stříleli ze samopalů po těch prchajících. Naštěstí jsem žádný zásah neviděl. Tou událostí související s hospodou U Bohouše bylo její hrdinné dobytí a zabránění pro štáb, ve kterém vydrželi do (datum si nepamatuji) druhého hokejového zápasu v roce 1969 mezi našimi a jejich hokejisty na mistrovství světa, protože po tom prvním, pro nás vítězném, zápase se odehrála na Václavském náměstí velká, protiokupační demonstrace. Jednoho horkého dne táta otevřel okno a klapla západka. Betonová příjezdová plocha k sokolovně byla plná tanků a myslím, že minomety byly zakopány na trávníku, svažujícím se směrem k našemu domu. Západka je nejspíš vyděsila, protože natočili tanková děla na naše domy a vystřelili asi ze samopalů naším směrem. Ještě nedávno chyběl kousek zdi ve výklenku okna v pokoji, který nyní, Aničko, sdílíš s Markétkou. Pak šel čas, střední škola s vyučením a maturitou, z různých příčin, mimo jiné proto, že jsem se raději věnoval muzice a kamarádům jsem se nedostal na vysokou. Takže dva roky vojny v Náměšti nad Oslavou, potom Vysoká škola dopravní v Žilině, obor řízení, ekonomika a spalovací motory a ukončení promocí.

Pak docela dost let v šedi normalizace a orientace v tom, co se dá dělat, z čeho mít strach, kde a na koho si dávat pozor. Takže domov, práce a život v evangelickém sboru.

Přišla druhá polovina osmdesátých let, noví přátelé a mezi nimi chartisté. Tak moc jsem zase statečný nebyl, ale zapojil jsem se alespoň do opisování textů na psacím stroji, jako byl například Dálkový výslech od Václava Havla, jehož jednu kopii ještě mám doma. Měl jsem v té době dvě dcery a věděl jsem, že mohu ohrozit nejen svůj osud, ale i životy svých holčiček. Také se mi dařilo občas zneužít v práci takové primitivní rozmnožovací přístroje pro

kopírování samizdatově vydávaných Lidových novin. Jeden kamarád, chartista, mně nabídl, jestli nechci s ním jít na bytovou přednášku disidenta Rudolfa Batěka v Dejvicích. Za zmínku stojí i moje zkušenost s vlastní odvahou či zbabělostí. Tento kamarád mě jindy pozval na debatu do bytu Havlových na nábřeží s Ivanem Havlem a Ludvíkem Vaculíkem. Vzpomínám si úplně živě, jak jsem kráčet po nábřeží, věděl jsem, že v autě u zábradlí nad Vltavou jsou příslušníci StB a monitorují, kdo jde dovnitř. V hlavě se mi honily divoce myšlenky. Mám vchod do domu přejít nebo vstoupit? Nakonec jsem si řekl: “Seru na to a jdu”. Bylo to pěkné a hlavně velmi zajímavé setkání. Věděl jsem, že komunistická moc zatýká lidi náhodně, protože ta nejistota zvyšovala strach. A strach je oblíbený pocit rusů a jejich pohůnků. Jen tak mimochodem, dodnes. Asi to mají v DNA.

Zkrátka na mě nedošlo a nastal rok 1989, podpisové akce za propuštění Václava Havla, Několik vět. Čekali jsme, až naše jména budou čtena myslím na Svobodné Evropě. Začaly sílit demonstrace, na které jsem chodil s jiným svým kamarádem, se kterým jsme pak prchali před těmi “mlátičkami” v bílých přilbách a s dlouhými bílými pendreky (nebo správně obušky?). Měli jsme štěstí a vždy jsme stihli se “uklidit” do nějaké hospody na Starém Městě, kde, pokud to byl číšník slušný, před nás hned postavil pivo, jako že tam sedíme už dlouho. Poslední demonstrace, které jsem se zúčastnil, proběhla 28. října 1989, na kterou jsem s sebou vzal i Tvoji maminku, které mělo být za čtvrt roku 11 let. Paradoxem pro mě bylo, že jsem na demonstraci 17. listopadu nebyl, protože jsem byl někde mimo Prahu. Večer mi volal zděšeně ten můj kamarád z demonstrací a popsal mi tu hrůzu, kterou tam komunistická moc rozpoutala. No a pak už to šlo ráz naráz. Komunisti (rovněž znám správný pravopis) se pokusili ještě o několik trapných pokusů, jak zůstat u moci a potom odešli. Nikoliv však úplně pryč, ale začali pomoci svých kontaktů budovat novou moc, tentokrát ekonomickou, která se nakonec stala i politickou, což je patrné na současném premiérovi naší země Andreji “Bureši” Babišovi.